

1. Formålet (kort)

Statistikken er udviklet i samarbejde med Sundhedsstyrelsen. Formålet er at give et overblik over udviklingen i forbruget af sovemedicin blandt børn i alderen 0-17 år i primærsektoren.

2. Indhold og afgrænsning

Nationale sundhedsregistre er anvendt til at undersøge forbruget af sovemedicin blandt børn fra 2011 og frem.

Sundhedsdatastyrelsen anvender salgsoplysninger i Lægemiddelstatistikregisteret om lægemidler i ATC-grupperne N05CF01-03 (BZ-lignende midler), N05CH01 (melatonin) og R06AD02 (promethazin). Statistikken tager udgangspunkt i personer, der har indløst mindst én recept på sovemedicin på et privat apotek. For opgørelser over nye brugere og opstartende læge medtages data fra Sygehusmedicinregisteret om medicinering i forbindelse med hospitalskontakt.

3. Indikatorer

- Antal brugere: Antal personer i alderen 0-17 år, der har indløst mindst én recept på sovemedicin i opgørelsesåret.
- Antal brugere pr. 1.000 borgere: Antal brugere i alderen 0-17 år i opgørelsesåret ud af 1.000 borgere i aldersgruppen pr. 1. januar i opgørelsesåret.
- Antal nye brugere: Antal personer i alderen 0-17 år, der har indløst recept på sovemedicin for første gang uden at have købt det på recept tidligere (siden 1999) eller ved medicinering i forbindelse med hospitalskontakt.
- Antal nye brugere pr. 1.000 borgere i alderen 0-17 år: Antal nye brugere ud af 1.000 borgere i aldersgruppen pr. 1. januar i opgørelsesåret.
- Regionalt medicintilskud: Regionernes udgifter til medicintilskud til sovemedicin, hvilket er det reelt udbetalte medicintilskud inkl. moms ved receptursalg af tilskudsberettigede lægemidler. Når apoteket afregner med regionerne giver de 1,72 pct. rabat på tilskudsudgifterne (ekskl. moms).
- Enkelttilskud: Regionernes udgifter til enkelttilskud til sovemedicin, som gives til nogle personer, som har brug for medicin, der ikke har generelt tilskud.

4. Forbehold ved fortolkning

Antal brugere af sovemedicin

Personer tæller kun med, hvis de har indløst recept på sovemedicin på private apoteker. Dvs. personer indgår ikke, hvis de udelukkende har fået sovemedicin ved kontakt med et hospital (fx under indlæggelse eller udleveret fra hospital).

Sovemedicin

Nogle personer kan have indløst recept på mere end én type sovemedicin indenfor samme år og tæller derfor med under flere forskellige typer af sovemedicin. Antal brugere må derfor ikke summeres på tværs af de forskellige typer af sovemedicin. Et samlet antal brugere af sovemedicin er angivet under gruppen 'Alle' i filteret 'vælg sovemedicin'. I denne gruppe vil brugeren kun optræde én gang det pågældende år uanset om denne har fået mere end én type sovemedicin.

For melatonin og promethazin skal det bemærkes, at en tilsyneladende stigning i antal brugere kan skyldes: 1) at specifikke varenumre til indberetning af salg af magistrelt fremstillede lægemidler indeholdende melatonin løbende er blevet oprettet siden 2011. Salget har forinden været indberettet på et samlevarenummer, og et eventuelt salg før ibrugtagning af specifikt oprettede varenumre kan

ikke identificeres 2) promethazin blev gjort receptpligtigt i dec. 2014. Salg af promethazin i håndkøb inden ændringen har ikke været registreret på cpr-numre, og har dermed ikke været medregnet i 'antal (nye) brugere'.

Nye brugere og opstartende læge

Opgørelser om opstartende læge dækker over brugere af sovemedicin i primærsektoren (dvs. personer, som har købt lægemidlet på recept på et privat apotek). Brugere kan godt være opstartet med sovemedicin på hospitalet og derefter have indløst recept på sovemedicin i primærsektoren. I dette tilfælde fremgår hospitalslæge som opstartende læge.

Det skal bemærkes, at der kun indgår data for Sygehusmedicinregisteret fra maj 2018 og frem. Såfremt brugeren er blevet opstartet i behandling på hospitalet før denne dato, vil det ikke fremgå af opgørelserne. Det kan give anledning til en tilsyneladende stigning i antal nye brugere opstartet af hospitalslæger i perioden fra 2018 og frem.

Brugere, som har indløst mere end én recept på første receptindløsningsdag med forskellige lægetyper, vil fremgå under begge lægetyper. Antal nye brugere må derfor ikke summeres på tværs af lægetyper.

Hovedspeciale for hospitalslæger fremgår ikke. Det betyder, at psykiatere på hospitaler indgår under lægetypen 'Hospitalslæge', mens privatpraktiserende psykiatere indgår under 'Børnepsykiatri' eller 'Andre relevante specialer'.

Recepter udskrevet af privatpraktiserende speciallæger uden tilknytning til den offentlige sygesikring bliver kategoriseret som lægetypen 'Øvrig/ukendt/fejl'. Det skyldes, at disse læger ikke findes i Yderregisteret. Dvs. hvis brugeren er blevet opstartet af en privatpraktiserende børne- og ungdomspsykiater uden tilknytning til sygesikring, vil det i opgørelserne fremgå som, at brugeren er opstartet af lægetypen 'Øvrig/ukendt/fejl' fremfor 'Børnepsykiatri'.

Udvalgte diagnoser

Det skal bemærkes, at kun diagnoser stillet i sygehussektoren fremgår af Landspatientregisteret. Hvis personen har fået stillet diagnosen af en privatpraktiserende speciallæge, vil det ikke fremgå af Landspatientregisteret. Samtidig brug af udvalgte lægemidler til hjerne og nervesystem er derfor blevet undersøgt via Lægemiddelstatistikregisteret.

Samtidig behandling med relevante lægemidler

En bruger antages at være i samtidig behandling med sovemedicin og andre lægemidler til hjerne og nervesystem, hvis brugeren har købt sovemedicin og mindst ét lægemiddel til hjerne og nervesystem inden for samme kalenderår. Her er der ikke taget højde for dosering og købt mængde. Det betyder, at brugere som har købt sovemedicin i december 2020 og lægemidler til hjerne og nervesystem i januar 2021 ikke vil tælle med som samtidige brugere, selvom der kan være overlap i behandlingen.

5. Datakilde

Lægemiddelstatistikregisteret pr. 20. oktober 2022
Sygehusmedicinregisteret pr. 24. oktober 2022
Sygesikringsregisteret pr. 24. oktober 2022
Landspatientregisteret pr. 10. oktober 2022
Yderregisteret pr. 24. oktober 2022

6. Offentliggørelse

Data opdateres én gang årligt.

7. Øvrige ord og begreber, der anvendes i opgørelserne

Sovemedicin

Melatonin (N05CH01)

Promethazin (R06AD02)

Benzodiazepin (BZ)-lignende lægemidler: zopiclon (N05CF01), zolpidem (N05CF02) og zaleplon (N05CF03)

Alder

Alder er brugerens alder ved første køb af det angivne lægemiddel på recept i opgørelsesåret. For opgørelser for den samlede gruppe af sovemedicin er det alder ved første køb af sovemedicin uanset type. For opgørelser for enkelte typer af sovemedicin (fx melatonin) er det alder ved første køb af den pågældende type sovemedicin (fx melatonin) uanset tidligere køb af andre typer sovemedicin. Alder for nye brugere er alder ved første receptindløsning eller første medicinering i forbindelse med hospitalskontakt.

Sektor

Opgørelserne dækker over salg i primærsektoren, som vedrører salget på recept fra private apoteker til privatpersoner. Data fra sygehussektoren er kun inkluderet til at afgøre hvilken lægetype, som opstarter brugerne i behandling med sovemedicin samt hvornår brugerne er opstartet behandlingen.

Region

Region er brugerens bopælsregion ved købstidspunktet. Brugere med ukendt region indgår i nationale tal.

Nye brugere

En bruger medregnes som ny bruger af sovemedicin ('Alle' i filteret 'vælg sovemedicin') i det år, brugeren har indløst recept på et vilkårligt sovemiddel (melatonin, promethazin eller BZ-lignende midler) for første gang. Hvis brugeren forud for dette har fået sovemedicin ved hospitalskontakt (fx under indlæggelse) vil brugeren tælle med som ny bruger det år, brugeren har fået sovemedicin ved kontakt til hospital for første gang.

For de forskellige typer af sovemedicin (hhv. 'melatonin', 'promethazin' og 'BZ-lignende' i filteret 'vælg sovemedicin') gælder, at brugeren tæller med som ny bruger det år, brugeren har indløst recept på eller ved medicinering af den specifikke type sovemedicin i forbindelse med hospitalskontakt for første gang. Dette gælder uanset, om brugeren tidligere har fået en anden type sovemedicin.

NB. Personer tæller ikke med, hvis de udelukkende har fået sovemedicin ved kontakt med et hospital.

Opstartende læge

Læger er grupperet i seks overordnede grupper efter hovedspeciale i Yderregisteret (Privatpraktiserende læger) og/eller sygehus-/afdelingskode (Hospitalslæger)

- Almen lægegerning: Almen lægegerning, almen lægehjælp, vagtlægehjælp
- Børnepsykiatri: Børnepsykiatri
- Andre relevante specialer: Neurologi, neuromedicin, psykiatri, pædiatri
- Andre specialer: Anæstesiologi, dermatovenerologi, gynækologi, gynækologi-obstetrik, intern medicin, kirurgi, plastikkirurgi, reumatologi/fysiurgi, øjenlægehjælp, øre, næse, hals, ørelægehjælp
- Hospitalslæge: Hospitalslæge

- Øvrigt/ukendt/fejl: Erstatningskode, fiktive, fysioterapi, misbrugscentre, psykologhjælp, Røde Kors militæret, tandlægehjælp

Samtidig behandling med relevante lægemidler

En bruger antages at være i samtidig behandling med sovemedicin og andre lægemidler til hjerne og nervesystem, hvis brugeren har købt sovemedicin og mindst ét lægemiddel til hjerne og nervesystem inden for samme kalenderår.

Lægemidlerne er inddelt i syv forskellige lægemiddelgrupper:

Anxiolytica & Sovemedicin

Lægemiddel	ATC-kode
Diazepam	N05BA01
Chlordiazepoxid	N05BA02
Oxazepam	N05BA04
Lorazepam	N05BA06
Bromazepam	N05BA08
Clobazam	N05BA09
Alprazolam	N05BA12
Hydroxyzin	N05BB01
Buspiron	N05BE01
Nitrazepam	N05CD02
Flunitrazepam	N05CD03
Triazolam	N05CD05
Lormetazepam	N05CD06
Midazolam	N05CD08
Cinnarizin	N07CA02
Diphenhydramin	R06AA02
Clemastin	R06AA04
Cyclizin	R06AE03
Meclozin	R06AE05

Antiepileptika

Lægemiddel	ATC-kode
Phenobarbital	N03AA02
Primidon	N03AA03
Phenytoin	N03AB02
Ethosuximid	N03AD01
Clonazepam	N03AE01
Carbamazepin	N03AF01
Oxcarbazepin	N03AF02
Rufinamid	N03AF03
Eslicarbazepin	N03AF04
Valproinsyre	N03AG01
Vigabatrin	N03AG04
Lamotrigin	N03AX09
Topiramat	N03AX11
Gabapentin	N03AX12
Levetiracetam	N03AX14
Zonisamid	N03AX15

Pregabalin	N03AX16
Stiripentol	N03AX17
Lacosamid	N03AX18
Perampanel	N03AX22
Brivaracetam	N03AX23
Cannabidiol	N03AX24

Melatonin

Lægemiddel	ATC-kode
Melatonin	N05CH01

Psykofarmaka

Lægemiddel	ATC-kode
Clonidin	N02CX02
Levomepromazin	N05AA02
Acepromazin	N05AA04
Fluphenazin	N05AB02
Perphenazin	N05AB03
Prochlorperazin	N05AB04
Periciazin	N05AC01
Haloperidol	N05AD01
Melperon	N05AD03
Pipamperon	N05AD05
Sertindol	N05AE03
Ziprasidon	N05AE04
Lurasidon	N05AE05
Flupentixol	N05AF01
Chlorprothixen	N05AF03
Zuclopenthixol	N05AF05
Pimozid	N05AG02
Clozapin	N05AH02
Olanzapin	N05AH03
Quetiapin	N05AH04
Asenapin	N05AH05
Sulpirid	N05AL01
Amisulprid	N05AL05
Lithium	N05AN01
Risperidon	N05AX08
Aripiprazol	N05AX12
Paliperidon	N05AX13
Cariprazin	N05AX15
Brexpiprazol	N05AX16
Imipramin	N06AA02
Clomipramin	N06AA04
Amitriptylin	N06AA09
Nortriptylin	N06AA10
Doxepin	N06AA12
Dosulepin	N06AA16
Fluoxetin	N06AB03
Citalopram	N06AB04

Paroxetin	N06AB05
Sertralin	N06AB06
Fluvoxamin	N06AB08
Escitalopram	N06AB10
Isocarboxazid	N06AF01
Moclobemid	N06AG02
Mianserin	N06AX03
Mirtazapin	N06AX11
Bupropion	N06AX12
Venlafaxin	N06AX16
Reboxetin	N06AX18
Duloxetin	N06AX21
Agomelatin	N06AX22
Vortioxetin	N06AX26
Amfetamin	N06BA01
Dexamfetamin	N06BA02
Methylphenidat	N06BA04
Modafinil	N06BA07
Atomoxetin	N06BA09
Lisdexamfetamin	N06BA12
Solriamfetol	N06BA14

Smertestillende lægemidler

Lægemiddel	ATC-kode
Phenylbutazon	M01AA01
Indometacin	M01AB01
Diclofenac	M01AB05
Etodolac	M01AB08
Ketorolac	M01AB15
Diclofenac, kombinationer	M01AB55
Piroxicam	M01AC01
Tenoxicam	M01AC02
Lornoxicam	M01AC05
Meloxicam	M01AC06
Ibuprofen	M01AE01
Naproxen	M01AE02
Ketoprofen	M01AE03
Tiaprofensyre	M01AE11
Dexibuprofen	M01AE14
Dexketoprofen	M01AE17
Ibuprofen, kombinationer	M01AE51
Naproxen og esomeprazol	M01AE52
Tolfenamsyre	M01AG02
Celecoxib	M01AH01
Etoricoxib	M01AH05
Nabumeton	M01AX01
Glucosamin	M01AX05
Morphin	N02AA01
Hydromorphon	N02AA03
Nicomorphin	N02AA04

Oxycodon	N02AA05
Oxycodon og naloxon	N02AA55
Pethidin	N02AB02
Fentanyl	N02AB03
Dextropropoxyphen	N02AC04
Buprenorphin	N02AE01
Ketobemidon og antispasmodika	N02AG02
Codein og paracetamol	N02AJ06
Codein og acetylsalicylsyre	N02AJ07
Tramadol	N02AX02
Tapentadol	N02AX06
Acetylsalicylsyre, komb. ekskl. Psykoleptika	N02BA51
Paracetamol	N02BE01
Paracetamol, komb. ekskl. Psykoleptika	N02BE51

Triptaner & ergotamin

Lægemiddel	ATC-kode
Ergotamin, kombinationer	N02CA52
Sumatriptan	N02CC01
Naratriptan	N02CC02
Zolmitriptan	N02CC03
Rizatriptan	N02CC04
Almotriptan	N02CC05
Eletriptan	N02CC06
Frovatriptan	N02CC07
Pizotifen	N02CX01

Andet

Lægemiddel	ATC-kode
S-ketamin	N01AX14
Lidocain	N01BB02
Ropivacain	N01BB09
Kombinationer af amider	N01BB20
Bupivacain, kombinationer	N01BB51
Lidocain, kombinationer	N01BB52
Capsaicin	N01BX04
Acetylsalicylsyre	N02BA01
Salicylamid, komb. med psykoleptika	N02BA75
Phenazon, komb. ekskl. Psykoleptika	N02BB51
Cannabinoider	N02BG10
Biperiden	N04AA02
Procyclidin	N04AA04
Orphenadrin (chlorid)	N04AB02
Levodopa og decarboxylase-hæmmere	N04BA02
Levodopa, decarboxylase hæmmer og COMT hæmmer	N04BA03
Amantadin	N04BB01
Bromocriptin	N04BC01
Ropinirol	N04BC04
Pramipexol	N04BC05
Cabergolin	N04BC06

Apomorphin	N04BC07
Rotigotin	N04BC09
Selegilin	N04BD01
Chloralhydrat	N05CC01
Memantin	N06DX01
Pyridostigmin	N07AA02
Nicotin	N07BA01
Vareniclin	N07BA03
Disulfiram	N07BB01
Acamprosot	N07BB03
Naltrexon	N07BB04
Nalmefen	N07BB05
Buprenorphin	N07BC01
Methadon	N07BC02
Buprenorphin, kombinationer	N07BC51
Betahistin	N07CA01
Flunarizin	N07CA03
Cinnarizin, kombinationer	N07CA52
Natriumoxybat	N07XX04
Tetrabenazin	N07XX06
Fampridin	N07XX07
Pitolisant	N07XX11
Quinin	P01BC01

Diagnoser

En bruger antages at have haft en udvalgt diagnose, hvis brugeren har haft:

- mindst én kontakt i Landspatientregisteret med diagnosekoden (aktions- eller bidiagnose) på et tidspunkt i deres liv - dog senest tre måneder efter sidste receptkøb på sovemedicin det pågældende år (Gælder for alle brugere)
- mindst én kontakt i Landspatientregisteret med diagnosekoden (aktions- eller bidiagnose) på et tidspunkt i deres liv - dog senest tre måneder efter første receptkøb på sovemedicin (Gælder for nye brugere)

En liste over udvalgte diagnosegrupper er vist nedenfor. Der er medtaget overordnede diagnosegrupper for psykiatriske diagnoser og enkelte neurologiske diagnoser.

F0-F9,9 Organiske inklusive symptomatiske psykiske lidelser

F10-F19,9 Forstyrrelser pga. brug af psykoaktive stoffer

F20-F29,9 Skizofreni m.fl.

F30-F39,9 Affektive sindslidelser

F40-F48,9 Nervøse og stressrelaterede tilstande m.fl.

F50-F59,9 Adfærdsændringer forbundet med fysiologiske forstyrrelser mm.

F60-F69,9 Forstyrrelser i personlighedsstruktur og adfærd i voksenalderen

F70-F79,9 Mental retardering

F80-89,9 Psykiske udviklingsforstyrrelser

F90-F98,9 Adfærds- og følelsesmæssige forstyrrelser

F99-F99,9 Ikke nærmere specificerede psykiske lidelser

G25,8A Restless leg

G40-G41,9 Epilepsi

Q93,5-Q93,5C Autosomale deletioner og monosomier IKA

Godkendte diagnoser

Nogle produkter med melatonin er godkendt til behandling af diagnoserne:

- F84 Autismespektrumforstyrrelse
- Q93,5 Smith-Magenis syndrom.
- F90, F988C ADHD

En bruger antages at have haft en godkendt diagnose, hvis brugeren har haft:

- mindst én kontakt i Landspatientregisteret med den godkendte diagnosekode (aktions- eller bidiagnose) på et tidspunkt i deres liv - dog senest tre måneder efter sidste receptkøb på melatonin det pågældende år (Gælder for alle brugere)
- mindst én kontakt i Landspatientregisteret med den godkendte diagnosekode (aktions- eller bidiagnose) på et tidspunkt i deres liv - dog senest tre måneder efter første receptkøb på melatonin (Gælder for nye brugere)

Kontakter

Nogle personer får opstartet behandling med sovemedicin ordineret af en alment praktiserende læge. For disse er det undersøgt, om de har haft mindst én kontakt til andet sygehusvæsen i perioden fra et år før den første receptindløsning på sovemedicin og op til tre måneder efter første receptindløsning på sovemedicin.

Kontakt til andet sygehusvæsen dækker over:

- Kontakt til psykiatrisk sygehusvæsen: i) Mindst én kontakt i Landspatientregisteret med en diagnosekode (aktions- eller bidiagnose) for psykiske lidelser og adfærdsmæssige forstyrrelser (F-diagnoser) eller ii) Mindst én kontakt i Landspatientregisteret til en afdeling med et psykiatrisk speciale (psykiatri eller børne- og ungdomspsykiatri) *eller*
- Kontakt til udvalgte specialer i praksissektoren: Mindst én sygesikringsydelse i Sygehussikringsregisteret fra en Læge med hovedspeciale i Psykiatri (24), pædiatri (25) eller børne- og ungdomspsykiatri (26).